

TÜRK HALK MÜZİĞİNE ÖLÜMSÜZ DAMGASINA VURAN DERLEMECİ

MUZAFFER SARISÖZEN

1899'da Sivas'ta doğdu. İlkokulu aynı şehirde okudu. Sivas Lisesinin 8. sınıfındayken Çanakkale Savaşına katılmak için öğrenimini tamamlamadı. Savaşın sonu (1922) Sivas'ta Türkçe ve müzik öğretmenliği yaptı. Sivas Valiliği tarafından Darülelhan (Konservatuvar)'da keman eğitimi alması için İstanbul'a gönderildi (1925). Öğrenimini tamamladıktan sonra Sivas'a dönerek çeşitli okullarda müzik öğretmenliği yaptı.

İlk resmi derlemesini, 1937'de Ankara Devlet Konservatuvarı adına derleme yapmak üzere Sivas'a giden H. B. Yönetken ve beraberindeki araştırmacılarla birlikte yaptı. Ertesi yıl Konservatuvar'da Folklor Arşivi şefliğine getirildi. 1940'ta Ankara Radyosu "Yurttan Sesler Topluluğu" korosunu kurdu ve yönetti. İzmir (1953) ve İstanbul (1954) radyolarında da aynı koroları kurdu. 1962'de vefat etti.

Özellikle halk müziğine ilişkin görüşlerini çeşitli dergi ve gazetelerde yayımlayıp, genç kuşağı halk müziğinin derlenmesi, araştırılması ve tanıtılması konusunda özendirilmeye çalıştı. 4 Ocak 1963'te Ankara'da vefat etti ve orada toprağa verildi.

1937-1952 yılları arasında, yaz aylarında eşek sırtında toplam 18 "derleme gezisi"si yapmış; tüm Anadolu'yu köy köy, yayla yayla, mezra mezra dolaşarak unutulmaya yüz tutmuş veya hiç bilinmeyen türküler başta olmak üzere 10 bine yakın türküyü kaydederek, derleyerek kültürümüze kazandırarak TRT repertuvarlarına sokmuştur. Bugün türkü namına bir şeyler çalıp söyleyebiliyor, dinleyebiliyorsak onun çalışmaları ve gayretleri sayesinde. Bugün TRT radyoların türkü anonslarında hep şu cümleyi duyarsınız: **"Muzaffer Sarısözen'in derlediği..."**

Derlediği eserler ve oyun havaları arasında "İzmir'in Kavakları", "Bülbülüm Altın Kafeste", "Gesi Bağları", "Çayda Çıra", "Bulut Gelir Seher İle", "İnce Giyerim İnce", "Misket", "Çayır Çimen Geze Geze", "Kolbastı", "Allı Turnam", "Burçak Tarlası", "Bir Of Çeksem Karşıkı Dağlar Yıkılır", " "Kekliğimin Kafesi", "Yabandan Gel (Kostak Yörü)", "İğdirin Al Alması", "Suya Düştü Gülümüz", "Süpürgesi Yoncadan", "Bülbül Havalanmış", "Keklik İdim Vurdular", "Süt İçtim Dilim Yandı" gibi farklı yörelerin türküleri, bozlakları, karşılama, ağıtları, Pir Sultan Abdal'dan, Karacaoğlan'dan türküler ve oyun havaları bulunmaktadır.

KÜLTÜRÜMÜZÜN YAPI TAŞI TÜRKÜLER

“Türküler halkın malı, sevilmiş beğenilmiş ve ağızdan ağza dolaşan kültür ürünleri olduklarına göre yayılmaları pek tabiidir. Sosyal bir temele, yüklü bir duyguya, kuvvetli bir müziğe dayanan türküler, asker ocaklarında, düğün-dernek ve kır eğlencelerinde, okullarda, halk sanatçıları, öğretmenler, askerler, köçekler ve çalgıcılar aracılığıyla daha geniş çevrelere yayılırlar”¹

Daha önce hiç türkü dinlediniz mi?

.....
.....
.....

Ezbere bildiğiniz türküler var mı? Hangileri?

.....
.....
.....

Türk Halk Müziği sanatçılarından hangilerini biliyorsunuz?

.....
.....
.....

SINIFTA ÇANAKKALE TÜRKÜSÜ DİNLEYECEĞİZ.ARDINDAN AŞAĞIDAKİ SORULARI CEVAPLAYACAĞIZ.

Türküyü dinlerken ne hissettiniz?

.....
.....
.....

Sizce bu Türkünün yakılma nedeni olabilir?

.....
.....
.....

¹ Mehmet Özbek,, Folklor ve Türkülerimiz. Sayfa: 64, İstanbul: Ötüken Yayınları.

KÜLTÜRÜMÜZE YÖN VERENLERİ TANIYORUZ: USTALAR USTASI MİMAR SİNAN

- Mimarlık hayatına 50 yaşından sonra başlamasına rağmen 49 yıla 375 eser sığdırmış (Aynı dönemde yaşamış ünlü ressam ve mimar Michelangelo 90 yılda 15 eser yapmıştır). Mimar Sinan hayatı boyunca 80 cami, 51 mescit, 46 medrese 7 Kur'an Okulu, 14 aşevi, 3 hastane, 33 su kemeri, 8 köprü, 33 saray, 19 kervansaray, 6 mutfak ve kiler, 36 hamam, 19 türbe inşa etmiştir. Bu müthiş verimliliğine ve devasa eserler dikmesine rağmen mütevazılığından ve başkasına zahmet olmasın diye kendisine minik bir türbe yapmış Mimarlar Mimarı Sinan'dan öğreneceğimiz çok şey var...

- O, sadece bir mimar değildi aynı zamanda bir bilim insanı, öğretmen, insan kaynakları müdürü, asker, mühendis ve imar bakanıydı.
- Taş, ahşap, cam, kurşun mermer, abanoz ve çiniyi harika bir estetikle, dehasıyla birleştirdi. Osmanlı'da insanın faniliğine vurgu için ahşaptan yapılan evlerin merkezinde ölümsüzlüğü simgeleyen taştan eserler yaptı.
- Aydınlatma için kullanılan 400 kandilin isi yapıyı karartmasın diye oluşturduğu kanallarda isleri bir odada toplayıp geri dönüştürerek mürekkep yapan, havalandırma için kanallar açan, akustiği sağlamak için kubbelere için boş küpler nasıl yerleştiren, örümcek ağlarını önlemek için 300 devekuşu yumurtası yerleştiren, ışıklandırma için muhteşem vitraylar kullanan, depreme karşı temele izolasyon uygulayan evrensel dehaydı.
- Barbaros'un türbesini denizci olduğunu vurgulamak için deniz kenarını yapan, ölen şehzadenin elden giden taht hakkını göstermek için sandukasının üzerine taht yapmak, yapıldığı arsının lale bahçesi olduğunu belirtmek için Selimiye Camisinin içine ters lale kabartması koymak vb. gibi bir simge uzmanıydı.
- Bugün İstanbulluların bile farkında olmadan faydalandığı 460 yıldır şehrin su ihtiyacını karşılayan 55 kilometrelik enfes Kırkçeşme Su Yollarının mimarıydı.

(Nefise ATÇAKARLAR, Eğlenceli Tarih: "Ustalar Ustası Mimar Sinan" derlenmiştir.)

Mimar Sinan'ın Çıraklık Eseri <i>Şehzade Camisi (İstanbul)</i>	Mimar Sinan'ın Kalfalık Eseri <i>Süleymaniye Camisi (İstanbul)</i>	Mimar Sinan'ın Ustalık Eseri <i>Selimiye Camisi (Edirne)</i>

Bunları Biliyor musunuz?

- Dünyanın en üstün mimari yapılarından olan Selimiye Camii bittiğinde "Ben kim oluyorum ki Allah'ın mabedine ismimi yazacağım!" diyen Mimar Sinan eserlerini ya "gücsüz karınca" ya da "El-fakir ul Hakir" olarak imzalardı.

- Kırkçeşme Su Kemerleri İstanbul'un su ihtiyacını karşılamak üzere Kanuni Sultan Süleyman'ın emri ile Mimar Sinan tarafından 1554-1563 yılında arasında inşa edilmiş ve 50 milyon akçeye malolmuştur. 30 kilometrelik bir uzaklıktan, 30 kemerle şehre ulaşan yapı 300 çeşmeyi besliyor ve insanlar su ihtiyaçlarını bu çeşmelerden sağlıyordu.

- Selimiye'de incecik minaresine 3 merdiven birleştiren yerleştiren zamanın çok üzerinde bir dehaya sahipti Mimar Sinan.
- Selimiye Camisi'nin büyük depremlere dayanıklı olduğu bilim heyeti raporuyla tescillenmiştir.
- Üsküdar'ın simgelerinden biri olan asıl adı Şemsi Paşa Cami olan cami halk arasında "Kuşkonmaz Camisi" olarak biliniyor. Mimar Sinan'ın şaheseri cami, kuzey ve güneyden gelen rüzgârların keşiştiği bir noktada olduğu için kuşlar camiye yaklaşıyor.

"Yeryüzüne iki mimar gelmiştir: Birisi, Osmanlı mimarı Sinan, öteki de ben. Sinan, Rönesans ustası Mikelanj ve İngiliz mimarı Sir Cristopher Wren ile çağdaştı. Mikelanj'ın eseri Sen Piyer'in çatlayan kubbeleri Romalı demirciler bir kasnak yapıp kurtarmaya çalışırken, Sinan inşa ettiği mabetleriyle kıyamete dek kalacağını söylüyordu."

Frank Lloyd Wright (1867-1959)

[Modern mimarlık tarihinin en önemli kişiliklerinden birisi olan bilinen 1.141 tasarımının 532'si inşa edilen ünlü mimar]

Verilen bilgi ve metinden hareketle Mimar Sinan'ın kişilik özelliklerini yazalım.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bu föy, "Kültür ve Medeniyetimize Yön Verenler" seçmeli dersi için öğretmen ve öğrencilerimize destek vermek

üzere *Metin Özdamarlar* tarafından hazırlanmıştır.